

تاریخیں ہی گزارش اے کہ اس آن لائن اخباری ترتیل سوشل میڈیا سے کڑی

لے کے ان میں ہونے والے رتبہ دہاں کلام بیان (القرآن)

WEEKLY HINDKOWAN PESHAWAR

مدیر: محمد نعمان قیوم

مدیر: محمد ضیاء الدین

پیشور

ہفت روزہ

گندھارا ہندکو پورڈے تحت چھپڑیں والا پہلا ہندکو ہفت روزہ اخبار

پاکستان دی ہند آری زبان ہندو، پنجابی، برہمن، گجراتی، سندھی، پھارسی، دیگر زبانیں دا اخبار

جلد: 8

بدھ 22 اکتوبر 2025

شمارہ: 380

ڈاکٹر صلاح الدین نوں وچھڑے 6 سیال لنگ گئے

مرحوم علمی وادبی تے علمی خدمات ہمیشہ یاد رکھی جائیں، انہاں نے ہمیشہ اپنے قلمی سچ لکھاتے سچ دی ترجمانی کیتی

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے دے

سایت وادب چیزیں تے معروف محقق، ادیب، محقق

اکھڑے دے ایسا کہ انہاں نے بڑی اعلیٰ تقریبات اچ

پیشور سچ لکھائی پڑے سچ دے جوہر دکھائے۔ برصغیر

پاک و ہندوی معروف علمی شخصیت سرمد احمد خان، دے

حوالے نال انہاں دی تعریف "برصغیر کا سرمد" گندھارا

تے سماجی تنظیمیں اچ لکھائی مہربان تے فائز رے،

ہندکو زبان و ادب دے انہاں دی خدمات دا ناقابل

فراموشی انہاں نے ہمیشہ اپنے قلمی سچ لکھاتے

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے دے

سایت وادب چیزیں تے معروف محقق، ادیب، محقق

اکھڑے دے ایسا کہ انہاں نے بڑی اعلیٰ تقریبات اچ

پیشور سچ لکھائی پڑے سچ دے جوہر دکھائے۔ برصغیر

پاک و ہندوی معروف علمی شخصیت سرمد احمد خان، دے

حوالے نال انہاں دی تعریف "برصغیر کا سرمد" گندھارا

تے سماجی تنظیمیں اچ لکھائی مہربان تے فائز رے،

ہندکو زبان و ادب دے انہاں دی خدمات دا ناقابل

فراموشی انہاں نے ہمیشہ اپنے قلمی سچ لکھاتے

سراپکی رسیاں دے گول رنگ، منظر عام تے آگیا

مذکورہ رسالے اچ سراپکی زبان دی علمی وادبی تحریریں تے سراپکی شاعری شامل کیتی گئی اے، اس سی پہلے "گول رنگ" رسالے دے 2 کامیاب شمارے منظر عام تے آچکے وں، اے تیسرا شمارہ دے رسالے دے سرپرست گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

پشور (ہندکووان نیوز) گندھارا ہندکو پورڈے تے گندھارا ہندکو پورڈے دے چیئرمین اعجاز قریشی، مدیر محمد نعمان الدین، مدیر محمد نعمان قیوم تے نائب مدیر علی اویس خیال آن

Ruksana Qambar

Abstract

This paper posits three submissions: (1) Hindko is hybrid. (2) It has a large and vibrant spread. (3) Its foundations include sufi mysticism. The subsections of the paper comprise "Hindko and Hybridity", which discusses the concepts of permeability, creolization, syncretism and hybridity. Under the section "Mapping Hindko", the paper examines the domestic and international spread or use of the Hindko language. The section on the "Linguistic Location of Hindko", the discussion revolves around the rise of Hindko during the 20th and 21st centuries. "Syntax of Hindko Mysticism" forms the last section.

It examines the mystic basis and tradition categorization. It also analyzes data from sources on migration, such as languages spoken among immigrant communities, skills offered by Pakistanis living abroad, etc. Finally, this paper explores the importance of a language in the larger context of how it is utilized by its iconic proponents. Keywords: hybridity, spread, immigration, hijrat, syntax, location, boundaries, borders Hindko Hybridity Hindko's close relationship with Punjabi is comparable to the link between the Spanish and Catalan languages. Like Catalan, it is not merely a different pronunciation of Punjabi but has a rich vocabulary of its

"Language that Surpasses Border" Part-1

own. A digression could occur here into the distinction between a language, dialect or accent. For instance, Dr.Nasir Rana of the Punjabi Department of the University of Punjab, commenting on Mukhtar Ali Nayyar's Tareekh-e-Zaban-o-Aadab-e-Hindko published in 1995 states, "like Sirai Shairi di Mukhtasr Tareekh, it is a good book on the history of the Hindko accent of Punjabi" (The emphasis is mine) However, Dr.Rana also recognizes the value of the central Hindko poet, Ahmad Ali Saein and record in his wepage that Afzal Parvez compiled it in 1978 (<http://www.apnaorg.com/research>

papers/nasir-rana-1/). To return to the central theme of this paper, it is submitted that the strength of a language lies its ability to jump across linguistic borders, incorporate new words and become a richer language. The ability of a language to jump across, or surpass, linguistic boundaries can be subsumed under the theory of hybridity. In simple words, hybridity means blending or mixing. It is the purview of tinguistics and cultural anthropologists to discuss to what extent it this language preamble and whether it has undergone transculturation, syncretism, creolization, and/or

hybridity. These concepts are briefly described below. Permeability: The last Professor Ruqaiya Hasan coined the term permeability in the field of linguistics, "In the Nature of Language: Reflections on permeability and Hybridity", in Donna R. Miller, ed. Hybridity in Systematic Functional Linguistics Grammar, Text and Discursive Context). Permeability is the propensity of, or the degree to which, a language possesses the ability to mix with other tongues. Prof.Hasan cautioned against the dangers of accepting linguistic mixing without taking into due consideration its context. Transculturation is the transformation of

a culture, including its language, in a different environment. For instance, the English language was and continues to be transformed in South Asia. Spanish in Latin America is today known by its national variations and differs quite widely: "Mexicanisms", or Mexican Spanish, has its own lexicon and specialized dictionary, as do most of the other countries.

Syncretism: This term is usually reserved for religious mixing or when one religion absorbs the symbols and rituals of another religion. For instance, in Christianity the depictions of the Virgin Mary could become a black Mary. The strict and highly

To be Continued.....

گوشہ ادب

محمد ضیاء الدین

بن موح سندھ

رُتن دے دلدار

ج۔ جیسوے کردین دل ق فیلے
بنے اہو بڑے جی دار ہونڈیں
عشق و سستی دے بند اچ عرق
بخت دلو اوڈی بیدار ہونڈیں
موت دے خوف سی بے نیاز ہوکے
فواد دگر و پائدار ہونڈیں
عقل دی ضرب، تقسیم چھوڑ کے
اللہ رتن دے دلدار ہونڈیں

ہندکووان پشاور

ہندکو زبان پچھانو میری
ہر تول ہے ایہہ معیاری اے
اس اچ راز دی گل تا کوئی نہیں
سب غنڈ لگدی اے ایہہ پیاری اے
ماں بولی اے پیاری اے
ولاں دی ایہہ ڈلاری اے
ہند آریائی نگر دے کھلے
ہاغان دی ایہہ بھلکاری اے

غزل محمد ذوالصابر

دل دی میں مٹائی جا کر
آپڑی جھڑی چٹائی جا کر
کدھی سوخان مل ای پاسی
دوس دے تال کھائی جا کر
چوں کدی دیکھا عینک
اس دے قش اشکائی جا کر
چھان کما کے لی میں صابر
چھان تال زور اڑائی جا کر

نرشد د مگھیاں واں صابر
تایاں تا مگھائی جا کر

سکندر حیات سکندر

غزل

میرے ذہن اچ رہا دین خیال دی طراں
ہر دے دھ ملتا دین سوال دی طراں
تیریاں سچاں کردیاں ریں میریاں راتاں نوں
من میرے دھ آنا دین ہلال دی طراں
زلفاں نکل کھار دے ٹو جالی دی طراں
نہ پڑھو میری زندگی دے گے ہوئے باب
ماں میرا اچھا بیگ میرے حال دی طراں

سونڈی پاش ڈاکٹر خادم ابراہیم

دم جھمک دی سوڈی بادش بدو دس دی اے
تیریاں کھان کساریاں بنوں دس دی اے

سید پارس

تو دے دی بادش دے دھ بھلاں پانی ایں
یاد تیری دس پارساں میریاں کس دی اے
تیرے پل پل دیاں جواں نکل آسواہی اے
تک کے منوں کھل کھلا میرے آئے دس دی اے
پیلے جھم جھم کر دی بادش دھ بی آئی
ہو موہم بہار دھ جاناں تھے پل دس دی اے
آزے جانے تال ای قسمت ساڈی نس گئی اے
ہو مری گشتی لی میرے کولوس دی اے
دس دے بدل خادم کچھ دی دیونم عجم جاشن
رک جی تے کھیاں دی بادش، یاد ترس دی اے

آندے۔ کیرخان آپڑی پوئی دے نچے آگے پڑے
لگ لگندے۔ ڈاکٹر رقیش بخش بکھو دے
پڑے دے اندر پڑاں لگدے تا کیرخان فوراً
اس دا ہتھوکر لیددے تے کیرخانے زنا نوں
جھ نہ لگ۔ ڈاکٹر رقیش کیرخانے پیاری دی نوعیت
بکھو دے وچ چپک کرنا ضروری ہوندا۔ کیر
خان کیرخانے میں خوں آپڑی پوئی نوں جھو لائیں
دی اجازت دی دیاں۔ رقیش تیران ہوجاندے
تے زبانی تفتیش چھکے دواواں لکھ دیندے۔
سائل دے سردار دا پتر انور پیار ہوجاندے
اس دے علاوہ دے ڈاکٹر عابدہ آندے۔ اس
نوں چپک کر دے تے چاند لگدے اس دی حالت
زیادہ خراب اے۔ عابدہ اس دا علاج شروع
کر دے تے دوسرے مریضان نوں دیکھو
دے تال ناں او زیادہ دشت انور نوں دیندے۔
زمان خان دیکھدے کہ عابدہ کدھ دن اے تے
انور دی اسراں خدمت تے دیکھ پھل کر دے کہ
انور دی ماں لی نہ کر سکے۔ او سوچاں گے کہ ای لوک
رن نوں آپڑی غلام تے پوری دی تھکے آں۔ مگر
عورت تا بہت عظیم اے زمان خان دے دل دھ
عابدہ دے بہت عزت پیدا ہوجاندے انور خان
ڈاکٹر رقیش کیرخان دی پوئی دے علاوہ دے
ول ہوجاندے۔

ماں بولی

جیوا آپڑی ماں بولی دی خدمت کر دا دے
چھی گھ آے آپڑی ماں دی عزت کر دا دے
ماں بولی دی خدمت کر کے آپڑا ہواواں دے
ساجے کدھ ماں دی عزت کر دا دے
تے خانا دی تنگی ہون اتان دھ بولے
جیوا زمین تے آپڑے وچن مل جھلت کر دا دے
دنیا دیاں بولیاں دھوچ آپڑی بولی پھل
بھلاں دھوچ بھل دھوا کے برکت کر دا دے
کے دی بولی دے قنرت کرنا دے جہاں
چ تے اس دے گھ نظری تے حماقت کر دا دے
ک دے دی عزت کر کے پارس بڑے جاؤ
ک دے دی عزت کر، محنت کر دا دے

دے علاوہ لی کرن تے ساڈیاں رتاں نوں غیراں
دے سامنے دے ہواواں پئی۔ ڈاکٹر بلازنی دی کوئی
ضرورت نہیں یکم کیرخانے لوک مریضان تے مر گئے تا
تھی سرداری کس تے کرسو کیر کیرخانے جتاں
رتاں تے علاوہ دے ڈاکٹر دے سامنے ہواواں
اے۔ اتان دا مریضان ای بجز اے یکم مایاں
ہو کے داہیں ہوجاندے۔
لگھ دن کیرخان دی آپڑی رن اس مرض دھ جھلا
ہوجاندے۔ یکم آندیں گھ اس دے علاوہ کرنے
دھ تا کام ہوجاندے۔ کیر دا پتر اکبر آپڑی ماں دی
حالت زیادہ خراب دیکھ کے اپنے پیو نوں
کیرخانے۔ ڈاکٹر نہ تے تا میری ماں مریضان خان
بلاب ڈاکٹر بلاتو۔ کیرخان مجبور ہو کے ڈاکٹر نوں
شہری ڈاکٹر اس دی غم آندے کیرخان اتان نوں
گراں ہار پڑا پڑا پڑا پڑا پڑا پڑا پڑا پڑا پڑا
لگ جاندا۔ اس دی دے دو ڈوڈن۔ ک ڈاکٹر
روشن تے ک لیلی ڈاکٹر عابدہ۔ جیسوے ک قریب
کونل تے سائل تے یکم ہوجاندے۔ ڈاکٹر
روشن آپڑی پوئی دے پش پش گھول اچ تے لیلی
ڈاکٹر عابدہ سائل دھ علاوہ شروع کر دیندے۔
ڈاکٹر رقیش کیرخان دی پوئی دے علاوہ دے

غزل احمد عظیم اعوان

بے دماں تال پیار تا کر
جذبہ آن دا اظہار تا کر
پھراں تال بی تھ جانوی اے
رست کوئی اختیار تا کر
قوڑ جھاساں ددے سارے
آفت دا اقرار تا کر
کوئی گھ نہ کھوہ پچاویں
آپڑے جھ سنگار تا کر
عجم نام دے دیانے کر
جھواں دھ غمرا تا کر

تے سائل قریب اے سروے کرنے آیاں۔ اگر
تہواواں کوئی اعتراض ہے تا پتایو۔ زمان کیرخانے
ایہیری قوم اے کیل اے۔ اس تے
منوں کوئی اعتراض عینک گرتی گوندل دے سردار
کیرخانے بی بکھو۔
سروے یکم کیرخان کوئی آندے تے گورنمنٹ دی
طرف بھلاواں دا پروگرام اس نوں تاندے۔ سب
کس سڑو کیرخان کیرخانے سائوں سکول اپتال
تے کج سڑکاں دی ضرورت نہیں پچاں دی پڑحانی
دے مسجیاں پڑن۔ علاوہ دے ساڈے گراں وچ
یکم ہوجوں تے اگر سڑک بڑی تاس توں بساں
لا ریاں چلیں۔ ساڈے کھار نیوے ساڈیاں
رتاں دی سہ پڑی ہوی تے میں سرکاری تر قیانی
اپوگرام دے خلاف آں۔ سروے یکم تا کام ہو
کدھ چلی جانے۔
ج دن بعد وچ کھلاواں دھ دبا آ جانے تے
لوک پیار ہوجاندے یکم بھلان کر تے لگدن مگر او
دبا تے قابو پاوے تا کام ہوجاندے تے دوا
یکم کیرخان کوئی آندے تے کیرخانے اس دا دوا
علاوہ ساڈے سہ پیار ہو گیا تے ساڈے یکم
بی اس مرض دھ جھلا ہو گئیں۔ جیسوے ک کس شہر
دی ڈاکٹر بلاتو۔ کیرخان کیرخانے ڈاکٹر آکھے اڈواناں

حرفی احمد علی سائیں

موضوع: عشق
خیر نوں خیر دھ دیکھ پیلے
میر غلامے منہ پھل رفاں لی
کب دا بن گھا تے رہو بکو
کب دی چاچی اندر بہار لی
سام رکھ اس دل عیاک تا میں
دل دی بزم دھ تیں دلدار لی
خن یار دا یاد رکھ سائیں کھدا
پیلے عشق تے بعد پھار لی

ہندکووان پشاور

کال بول ہے
پڑو پڑو پڑو پڑو
پشور ٹیلی وژن سنٹر
دوئی قسط

عزت خان آپڑی جی نوں قتل کرنے دے بعد بلکل
چپ ہو کے آپڑی جی دی قبر کوں بیٹھار بندانے تے
دعاواں کر دے کہ خدا اس قوم چو جہالت ختم
کر دیوے تے اتان دے والاں دھ علم دی روشنی
پیدا کر دیوے۔
گورنمنٹ دی طرف پھاساندہ علاقیاں نوں ترقی
دین دی واسے کب قدم اٹھایا جاندا تے کب
سروے یکم کونل تے سائل ول آ جاندا۔ پیلے
اڈواناں خان ملدے تے تاندے کورنمنٹ
تہواوے علاقے تے سکول اپتال تے کج سڑک
بڑاواں پاندے تے کتہواوے پچے پڑھ سکے۔
تہواواں علاوہ دے شہر نہ جاناں پوے بلکہ
تہواوے گراں وچ اپتال ہووے۔ تہواوے گراں
دے کچے رستے کالیاں سڑکاں بڑ جہاں تے
تہواواں آؤخیں جاناں دے ٹرانسپورٹ دی
سہولت حاصل ہوجاوے۔ اس لی سلسلے کوں گوندل

ہندکووان پشاور

اپڑے ویس دی اودی بی اچھی اے
الفاظ حق: اپڑے ویس دی (اپنے ویس کی)
اودی (آدمی)
آرودو جہ: اپنے دن کی آدمی روٹی دی کون دن دھ
ہے۔
عنوان: سافری
معا: سافری بڑی ہوی اے۔
مطلب: بعض لوک سڑی دے کھو پڑے
وٹاں ملن بڑ کر دے ناں تے،
آٹھیں کھلاکھاں تے فتنیاں
پرداشت کی کر سکدے ہاں دے
اس محل آچھ کچھ کھیاں کھیاں کھیاں
اپنا ویس کی اودی تے کی زور کرنا
پکارا۔

”

ابہد اللہ و افضل اے گندھارا کے
 زبانوں کی ترویج و ترقی و سے
 کہتا وے جس دی تازہ مثال
 دی کاروبار زبان دے طور سے
 وے نال تعلیق رکھو جس والی خدایا
 زبان اچ چلی تھیں پورہ اسماع
 کنڈی وے جو ہواں سے بھٹی تے ا
 چلی کر کے تاریخ اچ پڑا
 منظر اچ گندھارا ہندکو پورڈی
 ہندکو پورڈی وے ہندکو زبان د
 زبان دے حق وے آواز
 جو ہواں والی د عالمی ہندکو
 تے تنکولان تقریبات جو ہواں
 اے۔ اے۔ اے گندھارا ہند
 2 کامیاب سربینک کانفرنس
 نوں میں بھٹی زبان دے گندھارا
 موجودہ چیئرمین محترم اچاز
 مال اے تے انہاں دی گندھارا

دی ہی سر پرقت سے قیادت پا
کامیابیاں اچک چک وڈی کامیاب
حال اچ تیرا شاہ مظہر عام ہے
ملی اے۔ اسے رسالے اچک چک
زبان دے نکھاریاں دے دن اچ
سرا نیکی زبان وہاں دافروغ
کوئے کوئے اچ اُس دے تہمیر
اے کہ ادوہ اگلے شمارہ دے سا
اُناں تحریراں نوں مثال کیتا جاوے
ساری رہوئے دے سمالو اچک
تے زبان دے فردوئے دے سا

ہک

پروفیسر محمد شاہ ولی دیا جاوے۔ محمد ارشد خان
گھلے دے۔ محمد شاکر محمد امجدی دے۔

[illegible][illegible]

